

Hoorcolleges

Pedagogiek | Rijksuniversiteit Groningen

2026 - 2027

RGPE-2379-003 | €12,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur

Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

| Slim
Academy

Content editors gezocht!

Zoek jij een flexibele bijbaan die perfect aansluit op je studie én die je vanuit huis kunt doen?

Bij Slim Academy verdien je geld met iets wat je toch al doet: leren. Door het samenvatten en nakijken van je eigen lesstof herhaal je alles wat jij voor je tentamen moet weten terwijl je werkt!

Wat bieden wij:

- Een mooie vergoeding
- Een **flexibele bijbaan** waarbij je werkt wanneer het jou uitkomt
- Je werkt **vanuit huis**: Geen reistijd, gewoon lekker in je eigen omgeving
- Een mooie aanvulling op je CV
- **Gratis toegang** tot al ons studiemateriaal
- Een baan die perfect aansluit bij je studie

Als **Content Editor** draag je bij aan de kwaliteit van onze samenvattingen door ze te controleren op inhoud en ze up-to-date te maken.

Slim
Academy

Geïnteresseerd? Stuur je cv en motivatie naar klantenservice@slimacademy.nl

Welkom bij Slim Academy!

Voor je ligt de **hoorcollege samenvatting** van het vak **Interculturele Pedagogiek**, dat je volgt in blok 1a van het tweede jaar van de bachelor Pedagogische Wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen. In dit vak leer je hoe cultuur, migratie en diversiteit het opgroeien, opvoeden en onderwijzen van kinderen beïnvloeden. Je verdiept je in actuele vraagstukken zoals discriminatie, probleemgedrag en de positie van kinderen met een migratie- of vluchtelingenachtergrond. Ook leer je hoe etnisch-culturele identiteit en interetnische relaties ontstaan, wat interculturele competenties zijn en hoe je deze toepast in de praktijk. Tot slot leer je theorieën vergelijken tussen verschillende culturen en een beargumenteerd standpunt innemen in wetenschappelijke debatten.

Met Slim Academy willen we jou helpen slimmer te studeren. Dat doen we door de kern van de leerstof helder samen te vatten, complexe onderwerpen te versimpelen en je de juiste hulpmiddelen te geven om actief te oefenen. Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor deze studie zijn de onderstaande producten beschikbaar.

Product	Inhoud	Content	Versies
Samenvatting Literatuur	De belangrijkste begrippen en theorieën met een heldere uitleg die is voorzien van voorbeelden over alle opgegeven tentamenstof.	Week 1 t/m 6	✓ App ✓ Papier
Samenvatting Hoorcolleges	Een overzicht van de belangrijkste punten die tijdens de hoorcolleges zijn behandeld, zodat je niets mist van de stof die aan bod is gekomen.	Week 1 t/m 6	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Interactief oefenen in de leeromgeving. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	• 6 sets; • 250+ vragen; • Open én MC-vragen	✓ App
Flashcards	Kaarten die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	• 6 sets; • 150+ kaarten	✓ App

Contact

Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Feedback geven

Kan je ons vertellen wat er mis is met de geselecteerde tekst?

Verstuur feedback

Fout gevonden?

Geef het door en wij zorgen dat de samenvatting snel wordt bijgewerkt!

Hoe werkt het?

- Selecteer de tekst
- Klik op het vlaggetje
- Verstuur je feedback

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

Digitale wekelijkse updates en papieren verzending

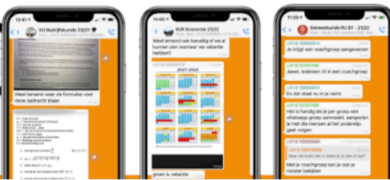
Bij Slim Academy ontvang je **iedere week een digitale update van de samenvatting**. Aan het begin van het blok zijn nog niet alle lessen geweest, daarom vullen wij de samenvatting wekelijks aan zodra onze auteurs de nieuwste lesstof hebben gevolgd. Zo blijft de inhoud **actueel, betrouwbaar en van hoge kwaliteit**. Je hoeft dus niet te wachten tot het einde van het blok: elke week komt er een nieuw deel beschikbaar. In het onderstaande overzicht zie je **wanneer welke stof digitaal beschikbaar is**.

Later in het blok bundelen we alle wekelijkse updates tot één overzichtelijke, **papieren samenvatting**. Deze wordt op **13 oktober 2026** verstuurd en bevat **week 1 t/m 5**. Omdat **week 6** pas later in de lessen wordt behandeld, is dit onderdeel **uitsluitend digitaal in de app** beschikbaar. Komt er later in het blok nog nieuwe stof bij? Geen zorgen! Zodra die verschijnt, vatten we alles snel samen en sturen we een update in de app.

	Stof	Datum
Week 1	Hoorcollege 1: De opvoeding, cultuur en verzorging	14-09-2026
Week 2	Hoorcollege 2: De cultuur en religie	21-09-2026
Week 3	Hoorcollege 3: Opvoeding en migratie	28-09-2026
Week 4	Hoorcollege 4: Het ecologische perspectief op jongeren met vluchtelingenachtergrond	05-10-2026
Week 5	Hoorcollege 5: Etnische attitudes tijdens de socialisatie	12-10-2026
Week 6	Hoorcollege 6: Diversiteit in de pleegzorg	19-10-2026

JOIN DE WHATSAPP GROEP

- ✓ Chat met jouw mede-studenten
- ✓ Stel al jouw (studie)vragen aan onze studie-experts
- ✓ Krijg extra oefenvragen om jouw kennis te testen
- ✓ Krijg gratis voorbeeldsamenvattingen

We wensen je veel succes met studeren en het behalen van je tentamens!

Team Slim Academy

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy!	1
Digitale wekelijkse updates en papieren verzending	2
Inhoudsopgave	3
Week 1: Opvoeding en verzorging in verschillende culturen	4
Hoorcollege 1: De opvoeding, cultuur en verzorging	4
Week 2: Cultuur en religie	8
Hoorcollege 2: De cultuur en religie	8
Week 3: Migratie	11
Hoorcollege 3: Opvoeding en migratie	11
Week 4: AMV's	16
Hoorcollege 4: Het ecologische perspectief op jongeren met vluchtelingenachtergrond	16
Week 5: Etnische socialisatie	22
Hoorcollege 5: Etnische attitudes tijdens de socialisatie	22

Week 1: Opvoeding en verzorging in verschillende culturen

Introductie

Dit hoofdstuk komt overeen met de studiestof zoals deze is behandeld in hoorcollege 1, gegeven door Prof. dr. D.D. van Bergen en Dr. Brenda Bartelink. In dit hoofdstuk wordt uitleg gegeven over het belang van de culturele context in de opvoeding en opvoedingstheorieën.

Hoorcollege 1: De opvoeding, cultuur en verzorging

Het doel van interculturele pedagogiek is om de vooroordelen in pedagogische theorievorming te bevragen. Zo kan er gekeken worden naar welke interculturele blik, kennis en nieuwsgierigheid er nodig is om te kunnen snappen hoe opvoeding werkt in bepaalde contexten.

Overal ter wereld zijn verschillende groepen, zowel binnen één land als over meerdere landen verspreid. Deze groepen hebben hun eigen gewoonten, gebruiken en taal, maar zijn ook enorm divers in hun opvoeding. Dit zien we bijvoorbeeld terug in de normen en waarden die ze hanteren.

Aan culturele diversiteit dragen drie verschillende aspecten mee:

- **Verskillende ecosystemen:** alle groepen zijn onderdeel van andere ecosystemen. Deze ecosystemen is de bredere omgeving van de mens: hun fysieke omgeving en de systeemwereld (wetten, toegang tot bepaalde voorzieningen, etc.);
- **Verschillen binnen gemeenschappen:** deze verschillen hebben te maken met status, gender, privileges, religie, etniciteit, opleiding en racialisering;
- **Verschillen binnen culturele context:** dit kunnen generationele verschillen zijn, maar ook de manier waarop mensen wonen en waar ze van leven.

Al deze verschillen zijn dus erg belangrijk om mee te nemen wanneer je als pedagoog naar de opvoeding kijkt. Het is echter vrijwel onmogelijk voor een pedagogische theorie om rekening te houden met al deze culturele verschillen.

Om deze reden zijn veel pedagogische theorieën vaak niet goed toepasbaar op alle culturen. Zo hebben de theorieën van Piaget en Vygotsky, die in bachelorjaar 1 besproken zijn, een westerse bril. Deze theorieën moet je dan ook goed kunnen bevragen: op welke kennis zijn deze pedagogische theorieën gevormd? Welke culturele blik heeft deze kennisvorming beïnvloed? Welk onderzoek is er in cultureel diverse contexten beschikbaar? Is de theorie bekritiseerd op basis van dit onderzoek? Is de theorie hierop aangepast?

Westerse blik van de gehechtheidstheorie

In een gemeenschap in een land in Afrika kan een huishouden zijn, dat bestaat uit vier kinderen, een vader en een moeder. Het jongste kind heeft echter niet alleen de ouders als zorgverleners: ook de zusjes, tantes en nichtjes kunnen als zorgverleners gezien worden.

De moeder van dit kind heeft het zwaar met de opvoeding van haar vier kinderen, en is vaak vermoeid. Hierdoor nemen de tantes, nichtjes en zusjes van het kind ook vaak de rol van opvoeder op zich. Dit betekent dat de moeder van het kind juist sensitief en aandachtig op het kind kan reageren wanneer zij wel aanwezig is. De vader van het kind is vaak afwezig, vanwege zijn werk. Wanneer hij wel aanwezig is, zorgt ook hij voor een goede opvoeding voor zijn kinderen.

Als je vanuit de gehechtheidstheorie van Bowlby zou kijken, is dit geen goede opvoeding. Een afwezige vader en een vermoeide moeder, die alleen sensitief reageert wanneer ze aanwezig is, telt dan niet als goede opvoeding. Echter, wanneer je ook kijkt naar alle andere opvoeders die het kind heeft, zou de gezamenlijke opvoeding erg hoog scoren op de sensitiviteit schaal. Doordat de moeder die erg belast kan zijn met de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van haar kinderen af en toe een moment voor zichzelf kan krijgen, is er minder risico op een afname van sensitiviteit.

Deze vorm van opvoeding, waarbij er sprake is van meerdere verzorgers, heet **alloparenting**.

Kritiek op de gehechtheidstheorie

Er zijn twee punten van kritiek op de gehechtheidstheorie: historische kritiek en hedendaagse kritiek.

De **historische kritiek** komt vanuit cultureel pedagogen uit dezelfde tijd als Bowlby. Vooral Margaret Mead is erg beroemd geworden met haar kritiek op de gehechtheidstheorie. Volgens haar lag de nadruk op de moeder als belangrijkste gehechtheidsfiguur. De nadruk op één gehechtheidsfiguur heet **monotropy**. Juist in gemeenschappen waarin een kind meerdere opvoeders heeft, zoals tantes en nichtjes, wordt er vaak heel veel warme en vriendelijke zorg gegeven door heel veel mensen. Zou dit niet belangrijker moeten zijn dan de fixatie op één gehechtheidsfiguur?

- Mead's kritiek wordt ook wel **reïficatie kritiek** genoemd: reïficatie betekent dat er etnocentrische observaties over onze eigen samenleving worden gecombineerd met aannames over biologische processen, waaruit een universele theorie wordt ontwikkeld die door iedereen gebruikt wordt als 'bril'. In de theorie van Bowlby zijn de etnocentrische observaties die erin zichtbaar zijn het ideaal dat in die tijd de moeder thuis moest blijven om voor de kinderen te zorgen. Dit ideaal heeft geleid tot het idee van monotropy.

De **hedendaagse kritiek** stelt dat het problematisch is om ervan uit te gaan dat relaties van gehechtheid overal op dezelfde manier en om dezelfde redenen gevormd worden. Er is nog niet genoeg onderzoek gedaan naar de vorming van relaties van gehechtheid in verschillende inheemse gemeenschappen.

- Toch is er ook wel een wetenschappelijk consensus. Het is namelijk wel te stellen dat mensen over de hele wereld betekenisvolle sociale relaties aangaan, wat belangrijk is om als mens deel te worden van een geheel. Een ander wetenschappelijk consensus is dat kinderen zich hechten aan mensen door speciale relaties aan te gaan. Deze relaties zijn niet hetzelfde als alle andere sociale relaties, maar hebben iets bijzonders en eigens, waardoor deze relaties meer betekenis hebben.

Autonomie vs sociale relaties

De **sensitieve zorg** in de gehechtheidstheorie is erg belangrijk. Het kind moet gerespecteerd worden als een apart persoon met een eigen wil. Toch moet er ook een balans gevonden worden tussen deze **autonomie** en het zijn van een **sociaal wezen**. Deze balans verschilt en verandert. In sommige culturen is opvoeding sterk gericht op het aangaan van sociale relaties, en minder op het vormen van een autonoom persoon. Hierdoor sluit de gehechtheidstheorie hier niet goed op aan, omdat hier autonomie als belangrijker wordt geacht. Dit betekent echter niet dat autonomie volledig ontbreekt in de opvoeding bij een cultuur die de nadruk legt op sociale relaties: er is altijd een balans.

Doordat de middenklasse steeds meer invloed krijgt en gezinnen vaker naar steden vertrekken, wordt het lastiger om met de gehele familie samen te wonen. Daardoor kan de nadruk op sociale relaties langzaam verschuiven of mixen met de nadruk op autonomie.

Eco-cultureel model voor gehechtheid

Het **eco-cultureel model voor gehechtheid** formuleert vragen, voorbeelden en aspecten die gebruikt kunnen worden om een beter begrip te krijgen van de opvoeding en gehechtheid in een relaties-gerichte opvoeding, die minder de nadruk legt op autonomie. Er worden vijf aspecten genoemd die hiervoor kunnen zorgen:

- **Aandacht voor het opleggen van beperkingen:** het kind moet leren dat de wereld niet altijd alleen om hen draait;
- **Sociale oriëntatie vs zelforiëntatie:** in veel culturen worden kinderen actief geholpen om zich te oriënteren op anderen in;
- **Fysieke nabijheid:** de fysieke nabijheid vormt in veel culturen de sensitieve zorg;
- **Sociale relaties vs spel en object:** in opvoeding waarbij de nadruk ligt op sociale relaties en het zijn van een sociaal wezen, is het belonen van bepaald gedrag erg belangrijk. In een opvoeding waarbij de nadruk juist ligt op de autonomie, wordt veel meer gewerkt met spelletjes en objecten om het kind tevreden te houden;
- **Het ontmoedigen van sterke emoties:** de westerse wereld gaat ervan uit dat kinderen de ruimte moeten krijgen om aan te geven wat ze nodig hebben, vaak in de vorm van huilen. In andere culturen wordt dit juist ontmoedigd, omdat het als ongepast gezien kan worden.

Volgens het eco-cultureel model zijn er een aantal kenmerken van de kwaliteit van relaties die voor een gezonde gehechtheid belangrijk zijn:

- **Holistische relaties:** de relatie tussen het kind en de verzorger wordt gevormd in een bepaalde context, en past ook in deze context;
- **Emotionele verbinding:** de manier waarop emoties ervaren en gecommuniceerd worden, en hoe hierop wordt gereageerd. Dit moet begrepen worden binnen de cultuur;
- **Wederkerige relatie:** het kind en de ouders beïnvloeden elkaar;
- **Duurzame relaties:** de relatie moet structureel zijn, en plaatsvinden in het verleden, heden en in de toekomst.

Sensitieve zorg

Kinderen hebben verschillende redenen waarom ze aangeven dat ze iets nodig hebben. Dit noemen we **arousal**: het kind ervaart ongemak, zoals honger, ziekte, bedreigingen voor de gezondheid of een behoefte aan verbondenheid. De verzorger reageert vervolgens op het signaal van het kind. Overal ter wereld wordt dit gedaan, maar het verschilt per cultuur en context hoe er op deze signalen gereageerd wordt.

Als pedagoog zijn er een aantal factoren waar je op kunt letten bij sensitieve zorg:

- **Tijd:** verzorgers moeten tijd hebben om de relatie aan te gaan met het kind, en de zorg die ze geven over de tijd heen herhalen;
- **Synchroniciteit:** alle verzorgers van een kind moeten de zorg op elkaar afstemmen;
- **Consistentie:** de zorg moet consistent zijn;
- **Warme zorg.**

Kritische noten

Er is geen zwart-witte tegenstelling tussen westerse en niet-westerse opvoeding. In sommige contexten werkt het nou eenmaal anders.

Ook kunnen de artikelen die bij dit hoorcollege horen niet allemaal als hetzelfde beschouwd worden. In het artikel van Mesman kan gelezen worden dat hij vanuit de gehechtheidstheorie blijft werken en bijpassende instrumenten gebruikt. Vicedo en Morelli willen daarentegen volledig afstand nemen van de gehechtheidstheorie en een andere theoretische benadering, omdat de gehechtheidstheorie niet goed aansluit op alle culturen.